

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਅਲੁੰਗ-ਬਲੁੰਗ ਪੈ ਰਿਹੈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ

ਹੁਣ ਇਹ ਧੂਰਾ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਗਿਆ। ਹੁਕਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਆਖਰੀ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਾ ਸਬਰ ਦੀ ਹੱਦ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੇ ਉਹ ਕੀਤਾ ਜੋ ਸਹੀ ਸੀ। ਹੁਣ, ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਪਣੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਈਚਾਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਜਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹ ਫੜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਣ-ਫੁੱਲਣ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਸਾਨ ਥਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਆਖਿਰਕਾਰ, ਉਹ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ਕਿ ਕੁਝ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਗ੍ਹਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ? ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੱਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੰਚਾਂ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਵਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰਵੱਈਆ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਅੱਤਵਾਦੀ ਠਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਸਬਰ ਗੁਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੇਂਦ੍ਰੀਤ ਅਤੇ ਮਾਪੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਮੰਨਿਆ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅੱਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਸਾਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਕੂਟਨੀਤਕ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ, ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਈਰਾਨ ਅਤੇ ਸਾਊਂਡੀ ਅਰਬ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਮਰੂਤਬਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅੱਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਤਣਾਅ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਗਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਖਤ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਸ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਬਲੱਗ ਹੋਣ ਦੀ ਗਤੀ ਹੋਰ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟ ਹੁਣ ਉਹ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਰਕੇ ਜੋ ਗੁਆਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ।

• 1

ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਗਿਆ
ਮੁੰਤਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਦੇ ਦਆਰਾ ਹੀ ਸੰਤਾਨ ਦੀ

ਗੇਲ ਬਿਸਰਤ ਤ ਕਵਹ ਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਨੀਦ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਮਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ,
“ਬੋਟਾ ! ਤੁੰ ਉਹ ਦਿਨ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਤੁੰ
ਬਿਸਤਰਾ ਲੋਗਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਕੀ
ਬਾਂ ‘ਤੇ ਪਾਉਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪ ਗਿੱਲੀ ਬਾਂ
‘ਤੇ ਪੈਂਦੀ ਸੀ।” ਰਾਜਾ ਮਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ‘ਤੇ
ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ਸੱਚੁੱਚ
ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸਾਰੀ
ਉਮਰ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰ ਸਕਦਾ।

ਹਰ ਮਾਂ ਦੀ ਹੁਕਾਮ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ
ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ
ਬਾਵਦ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ। ਮਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ
ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ
ਪਾਲਦੀ-ਪੋਸਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਮਾਂ ਹੈ।

ਹਰ ਦਰਦ ਆਪਣੇ ਸਿਗਰ ਤੇ ਝਾਲਾ, ਨੂੰ
ਅੱਜ ਦੋ ਰੋਟੀਆਂ ਬਦਲੇ ਬਿਰਧ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ
ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਪੋਤੇ-
ਪੋਤੀਆਂ ਨਾਲ ਘਰ 'ਚ ਹੱਸ-ਖੇਡ ਕੇ
ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਲਾਡ-ਪਿਆਰ ਕਰਕੇ ਮੁੜ੍ਹ-
ਮੁੜ੍ਹ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ
ਬਿਰਧ ਆਸਰਮ 'ਚ ਇਕੱਲੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ
ਆਪਣਾ ਦੁੱਖ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸੁਣਾ ਨਹੀਂ
ਕਰ ਸਕਦੀ। ਬੇਥੱਕ ਬਿਰਧ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ
ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਟ ਭਰਨ ਲਈ ਰੋਟੀ, ਪਹਿਣਣ
ਲਈ ਕੱਪੜਾ, ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਮਾਤੇ ਹੋਰ
ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਜੋ
ਸੁੱਖ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲੇ ਬੋਲ੍ਹੇ
'ਚਾਰੀ', 'ਵੱਡੇ ਮੰਮੀ' ਸੁਣ ਕੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉਤਮ ਸੇਵਾ ਹੈ
ਜੇਕਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਬਜ਼ੁਗਰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ
ਸੇਵਾ ਕਰ ਲਈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ
ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਯੁਗ ਜਾਂ ਪੁੰਨ ਕਰਨਾ
ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਸੇਵਾ
ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜਿੰਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾਨ ਪੁੰਨ
ਕਰ ਲਈ, ਭੰਡਾਰੇ ਲਾ ਲਈ, ਉਹ ਸੇਵਾ
ਪੁੰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਹਾਂ, ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ
ਬੱਚੇ ਪੁਗਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਖਿਆਲਾਂ ਵਾਲੇ
ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਬਜ਼ੁਗਰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ
ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ (ਨੂੰਹਾਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ) ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ
ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਪਿਉਂਕਿ ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੀ ਘਟ

ਮਾਂ ਹੈ ਠੰਡੜੀ ਛਾਂ, ਓ ਦੁਨੀਆਂ ਵਾਲਿਓ
 ਮਾਂ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਕੋਈ ਲਾਡ ਲਡਾਉਂਦਾ।
 ਰੋਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਂਦਾ।
 ਕੋਈ ਨਾ ਫੜਾਬਾਂਹ ਓ ਦੁਨੀਆਂ ਵਾਲਿਓ
 ਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਾ ਰੱਬ ਦੀ ਪ੍ਰਸਾ।
 ਮਾਂ ਤਾਂ ਰੱਬ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਦੂਜਾ।
 ਮਾਂ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ
 ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰੀਏ ਉਹ
 ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਦੇਣਾ (ਕਰਜ਼)
 ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰ ਸਕਦੇ।
 ਅੱਜ ਮਾਂ ਇਵਸ਼ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਣ ਕਰੀਏ
 ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ
 ਕਰਾਂਗੇ। ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਪੋਤੇ -
 ਪੌਤੀਆਂ, ਦੋਹਰੇ - ਦੋਹਰੀਆਂ ਨਾਲ

